

Leder

Mariann Solberg

Ansvarlig redaktør

Professor, Institutt for lærerutdanning og pedagogikk, UiT Norges arktiske universitet

mariann.solberg@uit.no

Det er med stor glede at jeg, på vegne av redaktørteamet, kan innlede dette første nummeret av *Uniped* i 2021. Vi er et påtroppende redaktørteam bestående av førsteamanuensis i universitetspedagogikk Ragnhild Sandvoll fra UiT Norges arktiske universitet, dosent i pedagogikk Kristin Tholin fra Universitetet i Sørøst-Norge, professor i pedagogikk Helge Strømsø fra Universitetet i Oslo og professor i pedagogikk Mariann Solberg fra UiT Norges arktiske universitet. Både Helge, Ragnhild og Kristin har tidligere vært medlemmer av redaksjonskomiteen for *Uniped*, mens Mariann har bakgrunn fra redaksjonskomiteen for *Norsk filosofisk tidsskrift*.

Vi vil starte med å takke professor Line Wittek ved Universitetet i Oslo for å ha utført et godt og omfattende arbeid for å løfte kvaliteten på tidsskriftet. Fra oss fire og på vegne av kollegaer i høyere utdanning: Tusen takk, Line! Vi ser frem til å videreføre den gode utviklingen som du har lagt grunnen for, og vi gleder oss til å ta fatt! Tidsskriftet fremstår fra vårt ståsted som et veldrevet tidsskrift, der artiklene holder høy kvalitet. Og det har i stadig større grad blitt et viktig tidsskrift for den universitetspedagogiske kvalifiseringen i norsk høyere utdanning, både for de som har forsket frem nye innsikter og skrevet artikler, og for de som har lest artiklene for å lære og for å utvikle sin undervisningspraksis. Det er også en fornøyelse å overta som redaktørteam for et tidsskrift som er lest av så mange. *Uniped* er et av de mest leste tidsskriftene på Idunn og hadde totalt 93 561 artikkelvisninger i 2020. Det at veletablerte Universitetsforlaget er utgiver, betyr også mye i denne sammenhengen.

Uniped publiserer som kjent forskning som belyser kvaliteten på utdanning, læring og undervisning ved universiteter og høyskoler. Tidsskriftet, som feiret 40-års-jubileum i 2018, var eid av Universitets- og høyskolerådet (UHR) fram til høsten 2020. Da besluttet UHR av ulike grunner at tidsskriftet ikke lenger skulle være i rådets eie. Den som ble utfordret til å være ny eier, var Norsk nettverk for universitets- og høyskolepedagogikk (UHped). Det er derfor UHped-nettverket som har rekruttert nytt redaktørteam på bakgrunn av vitenskapelige kompetanse i fagfeltet og redaksjonell erfaring fra det norske utdanningsfeltet innen høyere utdanning.

UHped er en sammenslutning av universitets- og høyskolepedagogiske miljø og enheter ved 23 høyere utdanningsinstitusjoner i Norge. Den nye eieren må sies å være et naturlig valg, da tekstene som har blitt publisert i tidsskriftet gjennom 40 år, har vært tett koblet opp mot utviklingen av universitets- og høyskolepedagogikk i Norge. Leserene våre er imidlertid ikke bare universitets- og høyskolepedagoger, men – ikke minst – den store gruppen av forskere, undervisere og veiledere innen alle fagområder og disipliner i høyere utdanning.

Den nye redaksjonskomiteen for *Uniped* er ennå ikke valgt, men vi regner med å ha en ny komité på plass innen #2 2021.

Uniped har siden 2014 vært et rent fagfelleverdert tidsskrift; da gikk magasinartikler ut som kategori. Vi har en magasindel, men denne delen har siden 2014 vært forbeholdt bokanmeldelser. Redaksjonen har imidlertid ikke mottatt bokanmeldelser på lenge, så vi vil oppfordre deg til å sende inn bokanmeldelser av nye og aktuelle bøker. Bøker med universitet- og høyskolepedagogiske tema kan ofte, og gjerne lettere enn vitenskapelige artikler, bidra med mer overordnede normative og teoretiske perspektiver på feltet. Vi frykter at en mangel på uttalte normative og teoretiske perspektiver på den pedagogiske virksomheten i høyere utdanning leder til en fattigere forståelse av undervisnings- og dannelsesoppdraget enn nødvendig. Den offentlige samtalen om kvaliteten på utdanning, læring og undervisning kan noen ganger fremstå som nokså instrumentell, og vi kan dermed stå i fare for å ende opp med en smalsporet debatt om «hva som virker». Hva som «virker» i undervisning og læring i høyere utdanning er likevel selvsagt både et viktig og legitimt spørsmål. Det å være profesjonell innebærer nødvendigvis å vite ganske mye om hva som virker. Det å undervise og veilede studenter er imidlertid ikke bare en teknisk, men også en dypt mellommenneskelig aktivitet, som krever *både* profesjonalitet og personlig engasjement. Refleksjon over hvem vi er og vil være som undervisere, understøttes bedre dersom vi også kan trekke på normative og teoretiske perspektiver. Slik kan vi finne den beste versjonen av oss selv; ved å utfordre vår egen forståelse og praksis.

Andre tema vi kan tenke oss å se mer av i *Uniped*, er høyere utdannings historie og utdanningspolitikk. Vi ønsker oss derfor flere bidrag – både vitenskapelige artikler og bokanmeldelser – som belyser også disse dimensjonene ved høyere utdanning. Historiske og politiske rammer for virksomheten har betydning for kvaliteten på utdanning, læring og undervisning ved universiteter og høyskoler.

I de tre gjenværende utgavene av *Uniped* i år har vi satt av plass til bokanmeldelser. Dersom du vil bidra, må vi ha bokanmeldelsen din senest 10. april for at den skal komme med i nr. 2, senest 1. juni for at den skal komme med i nr. 3, og senest 1. september for at den skal komme med i nr. 4.

Vi byr på seks artikler om ulike tema i denne utgaven av *Uniped*. I den første artikkelen skriver Astrid Wevling, Inger Hjelmeland og Heidi Kristine Grønlien om resultater fra en kvantitativ studie der hun har undersøkt bruk av video i klinisk ferdighetstrening. Utgangspunktet er at studentene ikke får tilstrekkelig ferdighetstrening ved utdanningsinstitusjonen, da denne formen for undervisning er tidkrevende og det nødvendige materialet er kostbart. I studien finner Wevling og medarbeidere at instruksjonsvideoer kan være et godt egnet verktøy for å lære seg avanserte kliniske prosedyrer. Det kan også gjøre studentene mer motiverte og fremme tillit til egen mestring.

Kari Mari Jonsmoen har undersøkt språkmakkertilbudet ved OsloMet. Dette er et tilbud rettet mot studenter med et annet førstespråk enn norsk, og målet er å fremme studentenes norskerferdigheter. I jevnlig møter med en studentmentor kan andrespråksstudenter praktisere norsk og dessuten samtale om språklige utfordringer. Det dreier seg om at studenten

gjennom utviklede språkferdigheter kan få et bedre læringsutbytte av studiet sitt, men det er også en ordening som er utviklet for å fremme likeverd og forståelse studentene imellom.

I den tredje artikkelen er vi over på temaet praksisveiledning, og Jette Elsborg Foss har forsket på hvordan praksisveiledere i sykepleie og tannpleie opplever veilederrollen før og etter at de har gjennomført praksisveilerutdanning. Hun finner at de som gjennomfører videreutdanning i praksisveiledning, opplever at kompetansen styrkes på tre ulike felt. For det første får de mer kunnskap om læring og veiledningsmetoder. De får også styrket motivasjon til å videreutvikle profesjonaliteten som veileder, og de opplever at de håndterer rammebetingelsene for veiledningen bedre.

I bidrag nummer fire har Kirsten Sivesind og Elisabeth Hovdhaugen undersøkt hvordan utformingen av oppgaver kan fungerer som medierende betingelser for læring og danning. Forfatterne tar utgangspunkt i et forsknings- og utviklingsprosjekt i et bachelorstudium i pedagogikk, der målsettingen var å utvide repertoaret av oppgaver og arbeidsmåter. De ønsket å forske frem ny kunnskap om hvordan arbeid med obligatoriske oppgaver kan legge til rette for danning. De argumenterer for at en dannelsorientert didaktikk fordrer åpenhet med hensyn til normativt endemål, og de drøfter hvordan dette virker inn på den empiriske tilretteleggingen for læring og meningsskaping.

Det neste bidraget omhandler utforskende læring og er skrevet av Eugene Guribye, Gro-Renee Rambø, Aslaug Kristiansen, Claire Vaugelade Berg, Bente Velle Hellang, Åse Haraldstad og Elisabet S. Hauge. De har undersøkt hvilken rolle utforskende læring kan ha i overgangsfaser i lærerutdanningen, der det er overgangene fra elev til lærerstudent og fra lærerstudent til profesjonell lærer som erkjennes som utfordrende. De konkluderer med at denne formen for læring kan fremme endringskompetanse, som kjennetegnes av refleksjon, analytisk distanse og kritisk tenkning. Imidlertid viser de til at dette har noen bestemte forutsetninger, som de går nærmere inn på.

I det siste bidraget i denne utgaven av *Uniped* ligger fokuset på elektronisk studentvurdering i sykepleiestudiets praksisdeler. Jevnlige tilbakemeldinger fra veileder er av stor betydning for kvaliteten i praksisstudier, og det å ha en felles forståelse av grunnlaget for vurdering er også viktig. Siv Sønsteby Nordhagen, Anne Grethe Kydland, Fred-Morten Solbakken, Ingeborg Rustad, Martha H. Høvik og Solveig Struksnes har undersøkt om – og eventuelt hvordan – elektronisk vurdering kan fremme kvalitet og effektivitet. I et forskningsdesign inspirert av aksjonsforskning har de prøvd ut et system for elektronisk vurdering, og de rapporterer interessante funn.

God lesning!